

Air Liquide Finland Oy
Yrttpellontie 1 C
PL 271
90101 OULU

Lupahakemus 19.6.2019

Lupapäätös

Air Liquide Finland Oy saa varastoida ja käsitellä vaarallisia kemikaaleja hakemuksessa esitetyllä tavalla Sotkamossa sijaitsevalla Terrafame Oy:n kaivosalueella.

Air Liquide Finland Oy:n on toimittava hakemuksessaan esittämällä tavalla, ellei lupaehdoissa muuta määrätä, sekä noudatettava vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista annettuja säännöksiä

Käyttöönotto

Laitosta ei saa ottaa käyttöön ennen kuin Tukes on tehnyt käyttöönottotarkastuksen. Käyttöönottotarkastusta on pyydyttävä Tukesilta.

Kohteen sijainti

Air Liquide Finland Oy, Terrafame Oy:n kaivosalue, Malmitie 66, 88120 Tuhkukylä.

Kohteen kuvaus

Air Liquide Finland Oy rakentaa happikaasua tuottavan ilmakaasulaitoksen Terrafame Oy:n tuotantolaitoksen alueelle Sotkamoon. Hapen tuotanto perustuu ilmatislaukseen. Tuotantolaitos on varastoitavan hapen määrän perusteella ns. toimintaperiaateasiakirjalaitos.

Vaarallisia kemikaaleja saa olla yhtiön tiloissa enintään seuraavat määrät:

Kemikaali	Luokitus	Määrä (t)
Happi	Ox. Gas 1, H270	200

Päätöksen määräykset ja ehdot

Toiminnan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1. Kemikaalien varastoinnille tulee olla nimettynä vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön tulee osoittaa pätevyytensä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston järjestämässä kokeessa. (Laki 390/2005 29 §, asetus 685/2015 12 §)
2. Prosessilaitteistot, säiliöt ja putkistot sekä kemikaalien varastointitilat varustetaan turvallisen käytön ja onnettomuustilanteisiin varautumisen edellyttämällä merkinnöillä. (Asetus 856/2012 58 - 60 §)
3. Tuotantolaitoksella on oltava ennakkohuolto- ja kunnossapitojärjestelmä, joka kattaa vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin tarkoitettu-

17.6.2020

903/36/2019

jen laitteistojen, putkistojen ja säiliöiden toimintakunnon sekä hälytysjärjestelmien ja turvalaitteiden toimivuuden säännöllisen varmistamisen. Kunnossapidon rajapinnat laitteistossa tulee määrittellä Terrafame Oy:n kanssa. (Asetus 856/2012 63 §)

4. Huolto-, kunnossapito- ja asennustöitä tekeville henkilöille tulee antaa koulutusta turvallisista työtavoista happilaitoksella. (Laki 390/2005 11 §, asetus 856/2012 64 §)
5. Air Liquide Finland Oy:n on sovittava Terrafame Oy:n kanssa yhteiset periaatteet kulunvalvonnan, alueen liikenteen, toiminnanharjoittajien keskinäisen viestinnän, pelastusharjoitusten järjestämisen sekä onnettomuus- ja poikkeamatilanteissa toimimisen osalta. Onnettomuus- ja poikkeamatilanteisiin varautumisessa tulee huomioida mahdollisen onnettomuuden vaikutukset sekä happilaitoksesta Terrafame Oy:n laitoksiin että Terrafame Oy:n laitoksista happilaitokseen päin. Lisäksi tulee huomioida tiedottaminen ulkopuolisesta vaaratilanteesta kuten metsäpalosta, joka voi aiheuttaa vaaran happilaitoksen toiminnalle. (Asetus 685/2015 22 §)
6. Tuotantolaitokselle tulee tehdä säännöllisesti tarkastuskierroksia, joiden sisällöstä ja toteutuksesta sovitaan Terrafame Oy:n kanssa. (Laki 390/2015 12 §, asetus 685/2015 22 §)
7. Tuotantolaitoksen välittömässä läheisyydessä ei saa olla viemäreitä, kellareita tai muita syvennyksiä, joihin happi voi vuototilanteessa kertyä. (Laki 390/2005 10 §, asetus 856/2012 21 §)
8. Tuotantolaitoksen alueella ei saa varastoida ylimääräistä palokuormaa. (Laki 390/2005 10 §, asetus 856/2012 21 §)
9. Tuotantolaitoksella tulee olla riittävästi happi- ja hiilivetyhaistelijoita, joista menee hälytys jatkuvasti valvottuun paikkaan. (Laki 390/2005 10 §, asetus 856/2012 50 §)
10. HAZOP-poikkeamatarkastelussa esitetyt toimenpiteet riskien pienentämiseksi hoidetaan kuntoon ennen käyttöönottoa. (Laki 390/2005 10 §)
11. Sisäinen pelastussuunnitelma päivitetään valmiiksi ja pidetään ajan tasalla. Sisäiseen pelastussuunnitelmaan tulee lisätä suunnitelma pelastusharjoitusten järjestämisestä. Päivitetty suunnitelma toimitetaan pelastusviranomaiselle. (Laki 390/2005 28 §, asetus 685/2015 17 - 18 §)

Päätöksen perustelut

Toiminnanharjoittaja on tunnistanut toiminnasta aiheutuvat riskit ja selvittänyt onnettomuuksiin varautumista. Toiminnanharjoittaja on esittänyt toimenpiteitä, joilla voidaan varmistua tuotantolaitoksen turvallisesta käytöstä ja huolehtia, ettei onnettomuuksia pääse tapahtumaan tai niiden seurauksia voidaan merkittävästi rajoittaa.

17.6.2020

903/36/2019

Toiminnanharjoittaja on laatinut HAZOP-poikkeamatarkastelun, jossa on esitetty toimenpiteet onnettomuusriskien pienentämiseksi. Tuotantolaitokselle on laadittu sisäinen pelastussuunnitelma ja toimintaperiaateasiakirja.

Toiminnanharjoittajan tekemien seurausanalyysien mukaan suojaetäisyydet kaivosalueen muihin kohteisiin ja ulkopuolisiin kohteisiin ovat riittävät ottaen huomioon esitetyt menettelyt onnettomuuksien ehkäisyssä ja niihin varautumisessa.

Tukes katsoo, että vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi on suunniteltu säädösvaatimusten mukaisesti ja varautuminen onnettomuuksiin on riittävää.

Lupahakemuksen käsittely Tukes on vastaanottanut hakemuksen 19.6.2019 ja käsitellyt sen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (685/2015) 8 §:n mukaisena lupahakemuksena. Toiminnanharjoittaja täydensi hakemustaan 26.5.2020.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireillälööstä on kuulutettu Sotkamon kunnassa ja ilmoitus vireillälööstä on julkaistu Tukesin internet-sivuilla sekä Sotkamo-lehdessä 6.9.2019. Hakemus on ollut yleisesti nähtävänä Sotkamon kunnanvirastossa (Markkinatie 1) sekä Tukesin Tampereen toimipisteessä (Yliopistonkatu 38). Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai annettu mielipiteitä.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Tukes pyysi hakemuksesta lausunnon Kainuun pelastuslaitokselta ja Kainuun ELY-keskukselta.

Pelastuslaitos on huomauttanut 24.9.2019 annetussa lausunnossa, että ulkopuolisista onnettomuuksista tulee saada ilmoitus mahdollisimman nopeasti ja automaattisesti happitehtaan valvomoon sekä happitehtaan välittömästä alasajosta, jos tulipalo tai muu tilanne vaarantaa hiilivetyjen vuoksi happilaitoksen toiminnan. Pelastuslaitos esittää, että happitehdas tulee pystyä ajamaan alas paikan päältä ja toiminta on jatkuvasti harjoiteltua. Lisäksi pelastuslaitos on todennut, että hapen varmuusvarastojen täyttöpaikalle tulee tehdä ajoneuvon vesivalelujärjestelmä liitettynä Terrafamen palovesijärjestelmään.

ELY-keskus on todennut 30.9.2019 annetussa lausunnossa, että happilaitoksen kemikaali- ja ympäristöturvallisuudessa tulee ottaa huomioon ympäröivä toimintakokonaisuus. Happilaitos sisältyy Terrafamen akkukemikaalien tuotantoa koskevaan ympäristölupahakemukseen sekä Terrafamen akkukemikaalien tuotantoa koskevaan YVA-menettelyyn. Akkukemikaalien tuotantoa koskeva lupahakemus on vireillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Kainuun ELY-keskus on yhteysviranomaisena 8.1.2019 antanut perustellun päätelmän Terrafame Oy:n ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, nikkeli- ja kobolttisulfaattien tuotanto. Happilaitokseen on siis sovellettu YVA-menettelyä, koska se on osa YVA-menettelyä edellyttävää kokonaisuutta.

17.6.2020

903/36/2019

Hakijan vastine pelastuslaitoksen lausuntoon

Tukes on pyytänyt hakijan vastinetta Kainuun pelastuslaitoksen lausunnossa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Air Liquide Finland Oy toteaa 29.11.2019 annetussa vastineessaan hakija on kehittämässä Terrafamen kanssa automaattista tiedonvälitystä Air Liquide Finland Oy:n Raahen valvomoon sekä yhteyshenkilöille. Vesivalelujärjestelmän osalta hakija toteaa, että automaattista vesivalelua ei tulisi asentaa, koska se voi lisätä riskiä nopeutetun kiehumisen ja suojalaitteissa olevien erittäin kylmien olosuhteiden vuoksi jäätyamisen muodossa. Hakijan näkemyksen mukaan veden suihkuttaminen tulee arvioida tapauskohtaisesti.

Tukesin kannanotto pelastuslaitoksen lausunnoissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Tukes katsoo, että Kainuun pelastuslaitoksen lausunnossa esitetty nopea reagointi onnettomuustilanteisiin on tärkeää. Air Liquide Finland Oy:n valvomo sijaitsee Raahessa, joten tiedonkulku Terrafame Oy:n tuotantolaitokselta valvomoon tulee varmistaa luotettavasti. Tukes on lupaehdoissa ottanut huomioon yhtiöiden välisen yhteistyön onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Yhteistyöhön tullaan kiinnittämään huomiota myös tuotantolaitoksille tehtävillä tarkastuksilla. Vesivalelujärjestelmän asentamista happilaitokselle Tukes ei näe tarpeelliseksi hakijan vastineessaan esiintuomien seikkojen perusteella.

Tukes katsoo, että hakijan vastinetta ei ollut tarpeen pyytää ELY-keskuksen lausunnosta. Ympäröivä kokonaisuus on huomioitu lupahakemuksen käsitelyssä.

Voimassaolo

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksestä veloitettava maksu

Päätösmaksu 2882 €. Maksuun lisätään kuulemis-, ilmoitus- ja käsittelykulut. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle. Maksun perusteena on asetus Tukesin maksullisista suoritteista (1391/2018).

Säädökset, joihin päätös perustuu

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)

Leena Ahonen
ryhmäpäällikkö

Aki Ijäs
ylitarkastaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asia-

17.6.2020

903/36/2019

kirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet

Valitusosoitus

Päätöksestä tiedottaminen

Pohjois-Suomen AVI, Työsuojelu
Kainuun ELY, Ympäristö ja luonnonvarat
Kainuun pelastuslaitos

VALITUSOSOITUS

MITEN VALITUS TEHDÄÄN

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa pitää olla seuraavat asiat ja asiakirjat:

- hallinto-oikeus, jolle valitus osoitetaan (toimivaltainen hallinto-oikeus mainittu sivun alaosa)
- päätös, johon haetaan muutosta, liitteineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- muutokset, joita valittaja päätökseen vaatii, ja niiden perustelut
- valittajan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta
- valitusosoitus.

Valituksen voi laatia valittajan puolesta myös laillinen edustaja tai asiamies. Tällöin on ilmoitettava lisäksi laatijan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

MINKÄ AJAN KULUESSA VALITUS TEHDÄÄN

Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen nähtävillä oloa koskevan ilmoituksen julkaisemisesta Virallisessa lehdessä.
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

MITEN VALITUS TOIMITETAAN PERILLE

Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta lukuun ottamatta valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä, jotta valitus voidaan tutkia.

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

MINNE VALITETAAN

Muutosta haetaan alla mainitusta (x) hallinto-oikeudesta:

- Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, PL 189 (käyntiosoite Isokatu 4), 90101 Oulu

